

Sclerosis multiplex'i Tallinna ühingu daamide ja härrade seltskonna ekskursioon Kadriorgu. Eraldi töötab ka noorteklubi, kes samuti kord kuus kokku saab. Noorteklubid hakkavad varsti koos käima ka Tartus, Pärnus ja Ida-Virumaal.

Uinuv printsess

Raske diagnoosi saanud tüdrukut vaevab ehk kõige enam ... tavaline väsimus.

Kerli on õbluke tulesädemest blondiin, 24 aastat noor ja tema diagnoos on *Sclerosis multiplex*. Kui siinkohal vahe-tasin eetilistel kaalutlusel ta pärisnime, siis diagnoosi muutmine pole kellegi võimuses – see jääb talle eluajaks.

Täpselt aasta tagasi

Sellel novembrihommikul asutas Kerli end tööle minema. Bussipeatuse poole tõtates tundis äkki, et pea käib ringi ja silme ees virvendab. Küllap ei maganud und täis, arvas. Nii kaua kui Kerli end mäletab, on ta ikka palju magada tahtnud – küllap kompensatsiooniks kõigile nähtavale üliaktiivsusele ärkveloleku ajal.

Aga töö tundus, et ka kontori põrand kõigub. Pool päeva pidas tüdruk vastu, siis läks perearsti ukse taha. “Perearsti vastuvõtule ei saanud, küll võttis öde mult vereproovi ja mõõttis vererõhku. Arvas, et mul võib olla rauapuudus – see andvat niisuguseid sümptomeid. Kirjutas tabletid ja saatis koju.”

Koju jõudnud, heitis Kerli pikali ja jäi silmapilkselt magama. Mõne tunni pärast ärkas aga juba liigagi tõelisse öudusunenäkku. “Hakkasin liikuma,

külge ees ja kukkusin kapi otsa. Minu kassi asemel jooksis ringi neli. Tahtsin rõdul värsket õhku hingata, aga rõdupiirideid oli äkki nii palju...” Sõber sai vaata et viimasel hetkel Kerlist kinni ja see lend jäi tegemata.

Hommikul viis sõber Kerli joonelt traumapunkti. Sõidust mäletab ta tohutuid autovoogusid üha paljunevates sõiduridades.

Arst ei kõhelnud õnneks hetkegi olukorra tõsiduses. Juba esimesest pilgust ja kaebuste kirjeldusest arvas ta end 90% teadvat, mis tüdrukul viga on. Aga väljaütleamiseks polnud aeg küps.

“Ma nõudsin süsti, sest süda oli paha ja kartsin, et hakkann oksendada,” meenutab Kerli. “Aga juba kaks sekundit pärast süsti oli kõik kordades hullem. Mind viidi neuroloogia osakonda ning tehti kõikvõimalikke uuringuid ja teste. Arst küsis, kas ma praegu seisan, istun või olen pikali, ja ma ei osanud vastata!”

Tõde on/ei ole selgunud

Kerli meenutab, et temaga samal ajal tuli vastuvõttu noor tüdruk, kes kurtis, et ei tunne juba kolmandat päeva oma paremat jalga ja see paneb ta lonkama. Hiljem leidis Kerli end temaga ühest palatist – sama diagnoosiga.

Teise haiglapäeva hommikul tuli arst ja istus Kerli voodiservale. “Ütles: ma tean, et sul on täna sünni-

päev ja mul on kahju, et just sel päeval pean rääkima sulle sinu haigusest. Kaks tundi istus ja rääkis. Olin selle haiguse nime kuulnud, aga mul polnud õrna aimugi, mida see endast kujutab. Pikapeale sain aru, et immuunsüsteem hakkab mingil põhjusel järjekindlalt hävitama närvisüsteemi. Sellest ka need kummalised liikumis- ja tajuhäired.”

Esimene asi, mida Kerli pärast tükk aega tumm olemist küsida oskas, oli: “Kas ma olen selles kuidagi süüdi, kas ma olen midagi valesti teinud?”

“Sa oled “süüdi” vaid selles, et oled sündinud naisena ja vales kohas – niiskes, külmas ja vähese päikesevalgusega kliimas,” vastas arst. Sest sooja kliimaga maades seda salapärasest haigust ei esine. Just salapärasest, sest keegi ei tea õieti selle tekke otseseid põhjusi. On selgeks tehtud, et haigus on kuidagi seotud päikesevalguse ja sellega seonduva D₃-vitamiini puudusega. Samuti on arvatud, et haiguse tekkesse on segatud lapsepõlves põetud viirusinfektsioonid.

Ka pärilikkuse faktorit on kahtlustatud. Kerli teab, et tema puhul ei saa pärilikkusest juttu olla, sest tema vanaema on hoolega sugupuud uurinud ja sellesarnast haigust seal pole. Veel ütleb statistika, et naised haigestub *Sclerosis multiplex'i* kaks korda sagedamini kui mehi.

Järg lk 736